30/05/2023

Participarea vârstnicilor la buna creștere a tinerilor reprezintă o binecuvântare a lui Dumnezeu, spune Patriarhul Daniel

Părintele Patriarh Daniel a vorbit luni, în deschiderea Conferinţei pastoral-misionare de primăvară a clerului din Arhiepiscopia Bucureştilor, despre semnificația spirituală a prezenței vârstnicilor în viața tinerilor.

Conferința se desfășoară în perioada 29-30 mai la Palatul Patriarhiei din București.

„Filantropia creştină a îmbrăţişat nevoile bătrânilor nu doar ca pe o chestiune de asistență socială, ci a întărit întotdeauna importanța spirituală a prețuirii vârstnicilor, ca fiind tezaure vii de experiență, răbdare, perseverență, dreaptă măsură și înțelepciune, acumulate de-a lungul întregii vieți și primite, la rândul lor, de la generațiile anterioare”, a transmis Preafericirea Sa.

Mesaj integral:

Priorități în pastorația persoanelor vârstnice
Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2023 drept Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice, având în vedere faptul că, în nicio

perioadă a istoriei, în Europa nu a existat o populație mai îmbătrânită, nu doar în comunitățile rurale, ci și în cele urbane. Această nouă realitate socială presupune și adaptarea noilor forme de pastorație, care să răspundă și să împlinească nevoile credincioșilor de astăzi.

Biserica are datoria de a se preocupa de toți credincioșii, indiferent de vârsta sau statutul socio-cultural al acestora, sprijinindu-i spre o dezvoltare firească a chipului lui Dumnezeu în asemănarea cu El, spre împlinirea rostului existenței omului: sfințirea propriei vieți pentru dobândirea Împărăției lui Dumnezeu. Dacă avem datoria de a răspunde oricărui om, fiind aproape de toți semenii noștri, cu atât mai mult avem obligația morală de a ne preocupa de cei aflați în nevoi sau de cei nu se pot descurca fără ajutor: copiii și bătrânii. Gradul de civilizație al unui popor se vede în grija pe care acesta o manifestă pentru bătrâni, pentru copii și pentru cei aflați în nevoi, care nu se pot ajuta singuri. Liturghia și filantropia sunt indiciul unei adevărate vitalități duhovnicești a unei comunități creștine. În acest sens, nu putem sta impasibili la starea de abandon social și la dezinteresul față de bătrâni, pe care le constatăm, de prea multe ori, din păcate, în societatea de astăzi.

Filantropia creştină a îmbrăţişat nevoile bătrânilor nu doar ca pe o chestiune de asistență socială, ci a întărit întotdeauna importanța spirituală a prețuirii vârstnicilor, ca fiind tezaure vii de experiență, răbdare, perseverență, dreaptă măsură și înțelepciune, acumulate de-a lungul întregii vieți și primite, la rândul lor, de la generațiile anterioare.

Biserica s-a preocupat încă din perioada apostolică de persoanele vârstnice, considerându-le nu o povară, ci un adevărat izvor de binecuvântare. Ceea ce învățăm noi este ceea ce am primit de la „Domnul Dumnezeul părinţilor noştri, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov” (Ieșirea 3, 15). Binecuvântarea lui Dumnezeu prin cei vârstnici față de generația tânără este concretizată, la modul cel mai autentic, prin participarea lor la buna creștere a tinerilor, ei sădind în aceștia semințele ivite din „rădăcina înţelepciunii care nu are pieire” (Cartea înțelepciunii lui Solomon 3, 15).

Generațiile tinere nu trebuie să treacă cu vederea adevărata comuniune din Biserică între diferite generații: copii, tineri, adulți, vârstnici. Întreaga comunitate creștină este una în drum spre unica Împărăție a lui Dumnezeu. Ruperea comuniunii între generații este străină spiritualității ortodoxe. În acest sens, Sfântul Ambrozie al Mediolanului scria în Comentariul la Evanghelia după Luca: „În copilărie există un fel de bătrânețe respectabilă în purtări, iar la bătrânețe o copilărie nevinovată”[1].

În societatea secularizată individualistă, politicile sociale sunt contradictorii: pe de o parte, se face un efort considerabil de investiție materială și resurse umane pentru creșterea longevității vieţii omului, pe de altă parte, vârstnicii sunt văzuţi de populația activă a unei societăți ca fiind o povară.

1. În Biserică, o prioritate în pastorația persoanelor vârstnice este implicarea vârstnicilor în creșterea și educarea copiilor, mai ales privind rugăciunea. Vârstnicii, prin maturitatea lor duhovnicească, pot ajuta mult la cultivarea vieţii liturgice şi la păstrarea valorilor creștine în cultura noastră, pentru binele societății și al familiei.

În unele zone ale țării, copiii îi numesc pe bunici bunul și buna, pentru că ei simt mai mult bunătatea sufletească a celor vârstnici. Se constată că și bunicii au preferințe pentru nepoți și nepoții pentru bunici, de aceea faptul acesta trebuie folosit spre o bună creștere a copiilor.

Să ne amintim doar importanța pe care au avut-o bunicii și bunicele în perioada comunistă, când au reușit să mențină vie credința creștină, transmițând-o generațiilor de nepoți. Mereu bunii și bunele noastre au fost pilde autentice cărora nu doar Biserica, ci și întreaga cultură română le datorează mult.

2. O altă prioritate pe care trebuie să o avem în vedere în pastorația vârstnicilor este aceea de a considera perioada bătrâneții ca un privilegiu, o perioadă de creștere şi îmbogățire duhovnicească prin rugăciune. Astfel, bătrânețea nu este o povară, ci un dar al lui Dumnezeu: „Dar minunat mi-a dăruit Dumnezeu în timpul de acum!” (Facerea 30, 20). Bătrânețea este o perioadă a vieții omului când acesta are șansa să se apropie și mai mult de Dumnezeu. Noul Testament ne arată lămurit că înțelepciunea celor vârstnici ține de apropierea lor de Dumnezeu prin rugăciune și de viața virtuoasă pe care aceștia o trăiesc. De pildă, Dreptul Simeon nu era doar un om învățat, ci și un permanent rugător, luminat de Duhul Sfânt pentru a-L recunoaște pe Mesia în Pruncul Iisus: „omul acesta era drept şi temător de Dumnezeu, aşteptând mângâierea lui Israel, şi Duhul Sfânt era asupra lui” (Luca 2, 25). Rugăciunea bătrânilor este, totodată, izvorul înțelepciunii lor, dar și binecuvântare pentru întreaga comunitate. Avem atâtea exemple în Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament în care se arată cum slăbiciunea trupească a bătrâneții este suplinită de puterea rugăciunii, de tăria înțelepciunii, de măsura cunoașterii, de puterea blândeții. De asemenea, vedem cum din trupul slăbit de bătrânețe al preotului Zaharia și al soției sale, Elisabeta, întăriţi prin rugăciune, se naște Înaintemergătorul Domnului, Sfântul Proroc Ioan Botezătorul, cum din trupurile neputincioase ale lui Avraam și Saara se naște „mulţime de popoare” (Facerea 17, 3)

3. O altă prioritate a Bisericii în pastorația actuală a persoanelor vârstnice poate fi implicarea acestora, în mod activ, în pastorația și misiunea Bisericii. Din nefericire, astăzi, sunt mulți bătrâni care trăiesc în multă însingurare, în izolare de comunitate, simțindu-se cumva nefolositori. Dar există mulți bătrâni care trăiesc bătrânețea cu seninătate și demnitate, participând activ la viaţa Bisericii şi la ajutorarea altor persoane vârstnice.

Persoanele vârstnice pot fi cooptate în misiunea și pastorația Bisericii, bătrânii fiind indispensabili în această lucrare, întrucât, prin bogăția lor de credință și de viață, contribuie foarte mult la creșterea spirituală a întregii comunități. De aceea, Biserica este chemată să-și întărească programul pastoral cu privire la persoanele vârstnice, să gândească noi forme și metode pastorale actuale, apropiindu-se mai mult de nevoile și așteptările bătrânilor.

Totodată, este cunoscut faptul că Biserica Ortodoxă Română face de ani buni eforturi importante pentru ajutorarea vârstnicilor. Mai mult decât pastorația lor individuală, prin diverse centre sociale și acțiuni sau programe filantropice, Biserica noastră oferă sprijin concret persoanelor înaintate în vârstă. De pildă, în București, în cadrul Centrului de Îngrijiri Paliative Sfântul Nectarie, anual, peste 500 bolnavi și

vârstnici primesc găzduire, îngrijire medicală și consiliere spirituală și psihologică. Suntem încredințați că această lucrare misionară a Bisericii va spori în toată țara, prin acțiuni multiple de ajutorare a persoanelor vârstnice. În prezent, funcționează la nivelul Patriarhiei Române 21 de centre de zi, 54 de așezăminte rezidențiale și 52 de servicii de îngrijire la domiciliu, toate destinate persoanelor vârstnice. Desigur, lucrarea aceasta trebuie extinsă, deoarece nevoile sunt multiple.

Binecuvântăm deschiderea lucrărilor Conferinței pastoral-misionare a clericilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, rugându-ne lui Dumnezeu să reverse darurile Sale cele bogate asupra tuturor slujitorilor sfintelor altare, spre a spori lucrarea lor pastorală şi misionară în Biserică şi în societate.

† Daniel
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

NOTE
[1] „Itaque et in pueritia est quaedam venerabilis morum senectus, et in senectute innocens pueritia”, Sanctus Ambrosius Mediolanensis, Expositio Evangelii secundum Lucam, VIII, 58, în: Corpus Scriptorum Ecclesiasticorul Latinorum, vol. 32, Viena, 1902, p. 420.

Foto credit: Basilica.ro / Mircea Florescu

basilica.ro